

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ปัจจุบันการติดตามและประเมินผลนับว่ามีความสำคัญ และจำเป็นต่อการบริหารงานอย่างยิ่ง เนื่องจากการติดตามและประเมินผล เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของปีที่ผ่านมา ว่ามีสอดคล้องกับ แผนงานที่ได้วางไว้หรือไม่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๑ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนการดำเนินงาน เพื่อเป็นเครื่องมือในการใช้งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความโปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชน และถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีสักเพียงไรก็ตามแต่หากไม่สามารถบังชี้ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้ ก็ไม่สามารถที่จะบ่งบอก ความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีเครื่องมือที่สำคัญในการ ตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือบรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร ซึ่ง “ระบบติดตาม” และ “ระบบประเมินผล” จะเป็นเครื่องมือในการนำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือแม้แต่ยุติการดำเนินงาน

เทศบาลตำบลบ้านตาล ในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระหน้าที่ที่จะต้องให้ การบริการแก่ประชาชนตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๖๖ แก้ไขเพิ่มเติม จนถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ จึงจำเป็นต้องทำการติดตามและประเมินผล เพื่อวัดถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบการทำงานของปีที่ผ่านมาได้ด้วย

๑. ความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของ โครงการที่ดำเนินการอยู่ โดยที่การติดตามหมายถึง กิจกรรมภายในโครงการซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้ข้อมูล บ้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินโครงการปัญหาที่เผชิญอยู่และประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงานให้ลุล่วง ค่าใช้จ่าย โครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุมในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงานเสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้งในการ ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ การติดตาม (Monitoring) คือ การตรวจติดตามงาน หรือการปฏิบัติงาน เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นใน ระหว่างการดำเนินงาน การติดตามงานเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ในการ ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยดีในทันทีที่เกิดปัญหาอุปสรรค ซึ่งการติดตามแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาที่กำลังเผชิญ อยู่และประสิทธิภาพและวิธีการดำเนินงาน หากไม่มีการติดตามแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการ ดำเนินงานให้ลุล่วง ค่าใช้จ่ายสูงกว่ากำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น การประเมินผล (Evaluation) คือการตรวจสอบผลการดำเนินงานในระหว่างที่กำลังดำเนินการ (On-going Evaluation) หรือภายหลังที่การดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว (Ex-post Evaluation) ซึ่งการประเมินผลเป็น สิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับการติดตาม การประเมินผลแผนงาน จะเป็นการบ่งชี้ว่า แผนงานที่กำหนดไว้ได้มีการ ปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่าแผนงานที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร น าไปสู่ความสำเร็จ ตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการติดตาม และประเมินผล ถือว่าเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

๑. เพื่อให้การติดตามการประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี
๒. เพื่อให้การติดตามและประเมินผลบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
๓. เพื่อให้รู้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ และแก้ไขได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น
๔. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาปีต่อไป

๓. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านตาลประกอบด้วย กระบวนการติดตามและการประเมินผลสัมฤทธิ์ การติดตามแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการตรวจสอบในระหว่าง ดำเนินกิจกรรมตามโครงการว่าสามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ หรือไม่ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถระดมความคิด ในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานที่จะสามารถไปสู่การบรรลุแผนที่กำหนดไว้ได้

การกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล

ข้อ ๑๒ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในปีเปิดเผย ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าว และต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี”

ข้อ ๑๓ ให้ยกเลิกความในข้อ (๕) ของข้อ ๓๐ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อม ทั้งประกาศผลการติดตามผลและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลดังกล่าว และต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี”

ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว๐๓๕๗ เรื่องแนวทางการดำเนินการแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถปฏิบัติงานให้เกิดความสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท๐๘๑๐.๓/ว๕๗๙๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ให้ดำเนินการอย่างน้อยปีละสอง ครั้งภายในเดือนเมษายนและเดือนตุลาคมของทุกปีนั้น กรอบระยะเวลาดังกล่าวให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผล รายงานผลเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในเดือนเมษายนและเดือนตุลาคมของทุกปี ทั้งนี้ สภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นสามารถประชุมเพื่อรับทราบและพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะประชุมภายหลังเดือนเมษายนและตุลาคมก็ได้

๔. ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผล

ผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านตาลใช้ในการติดตามและประเมินผล เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน ได้หลายแนวทาง ดังนี้

๑. จัดสรรทรัพยากร สามารถพิจารณาจากการติดตามและประเมินผลว่า กิจกรรมใดได้ทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่
๒. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน การประเมินผลการแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของส่วนต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่ผู้บริหารกำหนดไว้หรือไม่
๓. เป็นหลักเกณฑ์พิจารณาความดีความชอบ และประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการติดตามผลการปฏิบัติงาน ถ้าผู้บริหารหน่วยงาน สามารถบริหารงานให้ได้ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด ก็สมควรได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ

๕. เครื่องมือการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผลดังนี้

๑. การใช้แบบสอบถาม
 ๒. การสัมภาษณ์แบบสอบถาม
 ๓. การสังเกตหรือการสนทนากลุ่ม
- การวัดผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้ใช้แบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม และแบบประเมินตนเอง ตามคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล ดังนี้

๑. ในรอบปีงบประมาณ ให้ใช้แบบติดตามและประเมินผลเป็นรายโครงการ เฉพาะโครงการที่นำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำงบประมาณในปีงบประมาณนั้น และให้ผู้อำนวยการกองตามแผนงานเป็นผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลเป็นรายโครงการ โดยส่งแบบประเมินให้งานวิเคราะห์นโยบายและแผนเป็นผู้รวบรวม ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของปีนั้น ๆ และมีแบบประเมินเพิ่มเติมดังนี้

- แบบที่ ๑ แบบช่วยกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่นโดยตนเอง
- แบบที่ ๒ แบบติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แบบที่ ๓/๑ แบบประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
- แบบที่ ๓/๒ แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในภาพรวม

- แบบที่ ๓/๓ แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์

๒. ให้สรุปผลเป็นจำนวนโครงการและร้อยละในการนำแผนชุมชนมาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น (เฉพาะที่ชุมชนร่วมกับเทศบาล และชุมชนขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเท่านั้น)

๓. ให้สรุปผลเป็นจำนวนโครงการและร้อยละในการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้วนำมาจัดทำเป็นงบประมาณ

๔. การรายงานอื่นตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง